

אין - פור - מציה

תמצית מחקר אנתרופולוגי בעקבות ביקור באגן הים התיכון
מאת דיוויד ליווינגשטיין

הנייר. לאחר מכן הם חותכים את הניירות לדפים בגודל דפי מחברת, עוטפים אותם בעזרת מכונות אחרות ועורמים אותם לחבילות גדולות, אותן הם מעמיסים שוב על המשאיות היוצאות מהכפר, וחוזר חלילה - כך מדי יום ביומו.

לא הבנתי מהי מלאכה זו, ובעיקר נעלמה מעיני הסיבה, מהיכן שואבים אנשים נפלאים וחייכניים אלה, את הכוח ועוז-הרוח לעסוק במעשים חסרי-כל-פשר אלה. חרף כל נסיונותי, לא עלה בידי לפענח מנהגים מוזרים אלה. עד אשר הבחנתי שבכל יום שישי, מתכנסים כל בני השבט, העובדים ב"מבנה הגדול", בחדר אחד קטן, ולא זו בלבד, אלא שבהגיע השעה עשר בדיוק, נחפזים אף זקני השבט, רכובים על גבי רכבים חשמליים משונים - שנראו לי כרכבי חלל קדומים - מכל פינות הכפר, אל אותו הכינוס עצמו.

בחדר בו הם מתכנסים, הם מתנפלים על צלחות שבתוכן הוכנו, מבעוד יום, מיני דברי מאפה מתוקים ומלוחים ועוד דברי מאכל אחרים. כך הם אוכלים, תוך כדי צחקוקים רמים במשך דקות רבות, עד אשר מגיע איש, לא גבוה במיוחד, ולא זקן מדי - ואז משתררת דממה. האיש מוציא מגרוננו הברות קטועות וחדות. מכיוון שאינני דובר את שפתם, לא הבנתי את תוכן מילותיו, אך הבנתי שלאיש השפעה רבה על שומעיו: מדי פעם הם פורצים בצחוק רם, או סופקים כפיהם בכהלה, או מגררים בהנאה ומצקצקים בהתפעלות, או אף מזילים דמעה אחת או שתיים. להתכנסות זו - שמשמעותה מרכזית, כנראה, בחיי השבט - הם קוראים "אין-פור-מציה". במחקרי העליתי את הסברה ששם זה הוא שיבוש של המשפט "אין פה מציה", שאמר, כנראה, אחד מזקני השבט, כשגילה שנגמרו המציות, אותן נהגו לאכול בתחילת הכינוס.

אחרי שצפיתי בכינוס זה בעיון רב, במשך שנים, הבנתי את סוד כוחו ועושרו המופלג של השבט הצנוע הזה: הכינוס חסר-הפשר-לכאורה, הוא הנותן להם את כוחם הרב ואת הרצון להמשיך בעבודתם הקשה, וכך לצבור נכסים רבים ועימם עושר ואושר.

אך להפתעתי גיליתי בביקורי האחרון בכפר, שסמוך ל"מבנה הגדול" נבנה עתה מגדל של ממש, שכולו בטון מזוין וראשו מגיע עד לשמיים. מה רבה הייתה תדהמתי כשנודע לי שעם בניית הצריח הגדול - בוטל המנהג המרכזי, שאיחד את בני השבט - ה"אין-פור-מציה". עתה נותר לראות מהיכן ישאבו אנשי הכפר טובי-הלב, את כוחם להמשיך במלאכתם החשובה. או שמא נידון הכפר לכליה, ככפרים אחרים רבים בהיסטוריה, שלא השכילו לשמור על מקור עוצמתם הרוחנית. ימים יגידו.

במסעותי הרבים לצפון-מזרח יבשת אפריקה ולאגן הים התיכון, נגלה לפני שבט מיוחד של אנשי עבודה חרוצים-מאין-כמותם, עליו אספר בקצרה ברשימה זו, אותה חיברתי לאחר תצפיות ממושכות שערכתי במנהגיו המוזרים והמיוחדים של שבט זה.

השבט מתגורר בכפר קטן, המצוי לא רחוק מצפון חצי האי סיני, מרחק 4 מילין מהנמל העתיק של עזה. צורת הכפר - מעין אליפסה טרפזית והוא מוקף בגדר לא גבוהה, הנפתחת אל שדות התבואה שמסביב במספר שערי ברזל. במרכז הכפר מתנוסס מבנה בטון כביר, בצורת מצולע, וממנו נמתחים שבילי בטון לכל פינות הכפר. אל המבנה הזה - המשמש כנראה מקדש - נאספים בני הכפר שלוש פעמים ביום, מסיבות שלא הובהרו לי דיין. אנשי הכפר הם, ברובם, ממוצעי קומה וכהי שיער, אבל ישנם גם נמוכי קומה וענקים, בעלי-זקנים ורחבי-גרום. בתצפיות שקיימתי במשך עשרות שנים, עמדתי על מנהגיהם

של בני הכפר, ועד מהרה למדתי לחבב אנשים חביבים וישרי-דרך אלה, שאין להם בעולם דבר זולת עבודה קשה, אכילה מרובה, בילויים סוערים וחיי חברה תוססים.

בסיורי בכפר, משך את ליבי מבנה אחד נוסף, השוכן לא רחוק משער הכניסה אל הכפר. זהו מבנה גדול-מידות, המורכב ממספר אולמות רחבי-ידיים שחוברו יחדיו. אל המבנה הזה - כך הבחנתי בתצפיותי - נאספים עם בוקר מרבית בני הכפר שבגיל הפוריות ובגילים אחרים, רכובים על אופניים מיוחדים, מיד לאחר שהעלו את ילדיהם לאוטובוסים גדולים. שמת לי לב שאל המבנה מגיעות מדי יום משאיות ענקיות, הפורקות גלילי נייר לבן, הנראים ממבט ראשון כגלילי נייר טואלט ענקיים. בתוך המבנה, עוסקים בני הכפר, בעזרת מכונות מיוחדות - שאינן מוכרות לי - בצביעת הגלילים ובהעתקת סימונים מיוחדים, שפשרם אינו ברור, אל